

Cezary Obracht-Prondzyński

Grant NPRH Historia Kaszubów – 2016

Od 2014 roku Instytut Kaszubski realizuje grant Narodowego programu Rozwoju Humanistyki *Historia Kaszubów w dziejach Pomorza* (umowa nr 0059/NPRH3/H11/82/2014). Celem podstawowym jest napisanie i wydanie drukiem czterech tomów syntezy dziejów Kaszubów od czasów nowożytnych po współczesność w oparciu o szeroko zakrojone badania: archiwalne, biblioteczne, muzealne, ikonograficzne, prasoznawcze etc. W ten sposób ma powstać wielotomowe opracowanie, będące realizacją koncepcji prof. Gerarda Labudy, który jest autorem pierwszego tomu *Historii Kaszubów* (wydanego w 2006 roku), a przede wszystkim autorem koncepcji metodologicznej, która jest podstawą całego projektu.

Ma on charakter wieloletni i rozłożony został na kilka etapów. W ciągu trzeciego roku jego realizacji (styczeń – grudzień 2016) zadaniem zespołu autorskiego, w składzie prof. J. Borzyszkowski, prof. Z. Szultka oraz prof. C. Obracht-Prondzyński, było, w oparciu o zgromadzony materiał źródłowy oraz analizę literatury przygotowanie ostatecznej koncepcji każdego z tomów w postaci opisu wraz ze szczegółowym konspektem. Prace nad tym zostały zakończone we wrześniu 2016 roku, a w październiku otrzymali je do zrecenzowania wytypowani badacze z kilku ośrodków akademickich. Konspekt tomu II pt. *Czasy nowożytne (1525-1806)* przygotowany przez prof. Z. Szultkę oceniali prof. Janusz Małek oraz prof. Jerzy Dygdała (obydwaj z UMK w Toruniu). Koncepcję tomu III autorstwa prof. Józefa Borzyszkowskiego: *Wiek XIX (1806/1815-1919/1920)* zrecenzowali prof. Szczepan Wierchosławski (UMK) oraz prof. Leszek Belzyt (Uniwersytet Zielonogórski). Kolejny tom przygotowywany przez prof. Borzyszkowskiego pt. *Kaszubi w II RP i w czasie II wojny światowej (1920 – 1939 – 1945)* poddali ocenie prof. Janusz Kutta (Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy) oraz prof. Andrzej Gąsiorowski (UG). A tom ostatni – V – autorstwa prof. Cezarego Obracht-Prondzyńskiego pt. *Dzieje najnowsze (po 1945 r.)* ocenili prof. Grzegorz Berendt (UG) oraz prof. Wojciech Skóra (Akademia Pomorska w Słupsku).

Seminarium poświęcone przedyskutowaniu koncepcji metodologicznej oraz projektom konspektów poszczególnych tomów z udziałem recenzentów odbyło się na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego 18 listopada 2016 r. Było ono ważnym akcentem w ramach obchodów dwudziestolecia działalności Instytutu Kaszubskiego.

Po krótkich prezentacjach autorskich głos zabrali recenzenci. Odnosili się oni w swoich uwagach m.in. do kwestii periodyzacji i podziałów chronologicznych, konstrukcji wewnętrznej poszczególnych tomów, podstawy źródłowej, przyjętych założeń teoretycznych, zakresu przedmiotowego i proporcji poszczególnych wątków. W zasadzie wszyscy podkreślali unikatowość projektu, ale też związane z jego realizacją problemy.

Ponad trzygodzinne seminarium stało się okazją do ważnej i ciekawej dyskusji metodologicznej dotyczącej historii Kaszubów, ale też dziejów Pomorza, historii etnicznej, możliwości korzystania przez historyków z wyników prac przedstawicieli innych nauk humanistycznych i społecznych etc. Dla autorów było to też ważne spotkanie, bowiem w roku 2017 czeka ich zadanie napisania poszczególnych tomów. Recenzenci już zapowiedzieli, że z chęcią podejmą się oceny gotowego już dzieła i przeanalizują, na ile zrealizowane w nim zostaną założenia metodologiczne i teoretyczne.

Drugim zadaniem, jakie zostało wykonane w ramach projektu, było napisanie pięciu tekstów przez młodych badaczy. Tym razem autorami byli: dr Magdalena Lemańczyk: *Spoleczna recepcja wprowadzania i realizowania praw językowych Kaszubów w województwie pomorskim*, dr Michał Hinc: *Przemiany społeczno-ekonomiczne w rolnictwie i na wsi kaszubskiej w latach 1945-1956*, dr Krzysztof Korda: *Obraz Kaszub i Kaszubów na łamach „Gazety Toruńskiej” w XIX i XX wieku (do 1920 r.)*, mgr Radosław Pawlik: *Pralaci i kanonicy kapituły kamieńskiej ze wschodniej części Księstwa Szczecińskiego wobec reformacji* oraz mgr Leszek Molendowski: *Działalność zakonów męskich na Kaszubach w okresie dwudziestolecia międzywojennego*.